

Rapport da gestiun e quen 2025

M E S S A D I

dalla suprastanza communal a al cussegl da vischnaunca

Preziau signur president
Stimadas signuras cusseglieras
Preziai signurs cussegliers

1. Introducziun

La suprastonza communal sa presentar uonn in bien quen. Cumparegliau cun il preventiv seresulta in meglier quen. Il bien resultat ei en emprema lingia d'attribuir allas entradas fiscalas pli aultas che budgetadas. Aschia cunzun las taglias sin gudogn da schischom e personas giuridicas. Quellas posiziuns han grond'influenza sil quen annual ed ein buca semplas da planisar. Da l'otra vart ein ils cuosts da menaschi stai pli bass ch'el quen precedent.

Igl onn 2025 ei vegniu investau brutto rodund 1.2 milliuns francs. En special eisi da menziunar uonn che nus havein survegniu fetg aultas contribuziuns cantunalas e federalas, quei che munta sut il streh in total d'investiziun net da -210'000. Enviers il preventiv sepresenta il quen d'investiziun pli bass. Il preventiv haveva calculau cun investiziuns ella summa totala da rodund 3.9 milliuns francs. Entginas investiziuns previdas, sco p.ex. vias communalas, canalisaziuns ni ina emprema transcha pil project dall'avertura Val Segnas Uaul Run han buca saviu vegnir realisadas. Il preventiv d'investiziun ei buca ligionts e muossa tgei investiziuns ch'ei mintgamai previdas pigl onn proxim.

L'atgna finanziaziun cun strusch 1.9 milliuns francs ei buna. A liunga vesta duei vegnir contonschiu en media in'atgna finanziaziun denter 2-3 milliuns. Per contonscher quella finamira eis ei necessari dad haver sut controlla las expensas e da generar ulteriuras entradas. Persuenter drova ei svilup ed activitad. La suprastonza communal persequitescha quellas finamiras perschudentamein.

Il bien resultat dil quen 2025 dat era uonn la pusseivladad da far in deposit dad 1.0 milliun francs sco prefinanziaziun per la restauraziun dalla patinera sigl areal dil Center Fontauna. Aschia fuss la gronda part da quell'investiziun gia prefinanziada. La suprastonza communal ei fermamein dil meini ch'ei drova era el futur per nos indigens e pil turissem in glatsch sco purschida alternativa.

Cun agid dil plan da finanzas vegn la suprastonza communal a saver mirar a liunga per finanzas communalas saunas en relaziun cun las investiziuns necessarias. Las cefras da clav davart l'atgna finanziaziun ed il deivet net per habitont ein decisivas per garantir in bien equilibrer. La suprastonza communal s'engascha vinavon fermamein e cun tschaffen per in bien e progressiv svilup en nossa vischnaunca.

La suprastonza communal ha plascher da saver presentar uonn in bien quen.

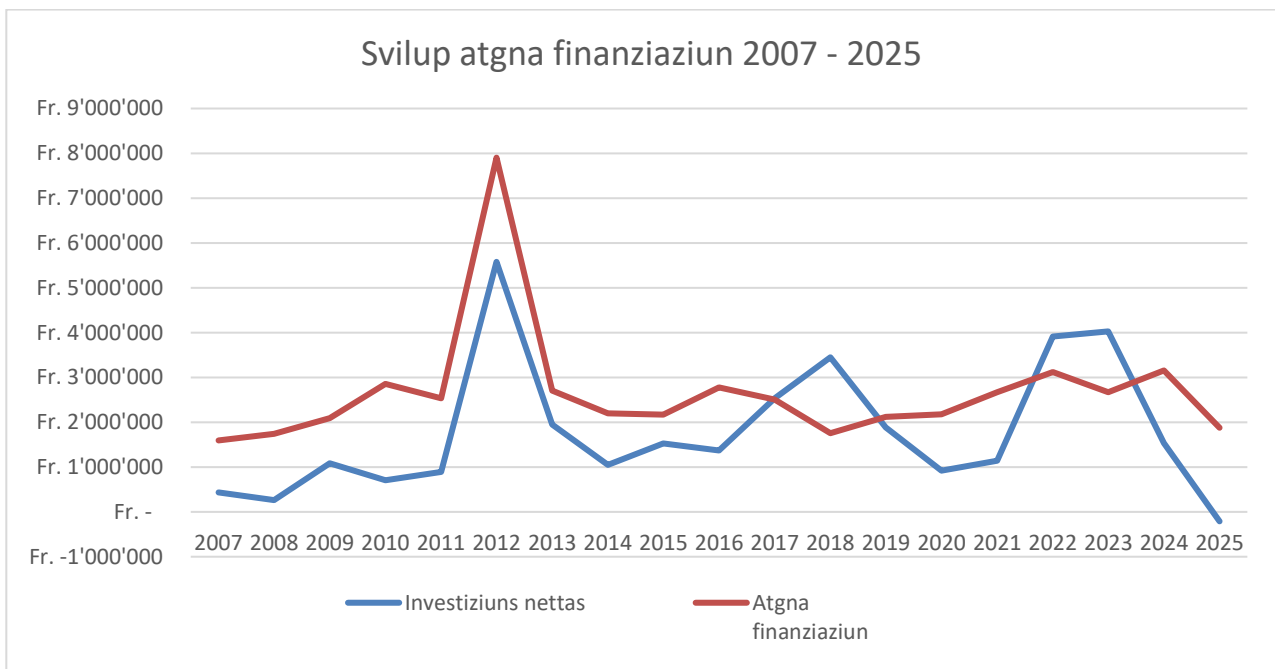
2. Revisiun externa

La revisiun externa dil quen communal sco era dils quens dil Center Fontauna e dalla meglieraziun ei succedida sco ils onns precedents entras Confidar Fiduziaria SA. Ils revisurs Gion Friberg e Gabriel Derungs han confirmau en in rapport detagliau per mauns dalla cumissiun da gestiun e dalla suprastanza communal ch'il quen seigi vegnius menaus correctamein tenor las prescripziuns cantunales e communalas sco era las directivas generalas dalla presentaziun dalla contabilitad. Sin fundament dil pareri dalla revisiun externa e dallas examinaziuns dalla cumissiun da gestiun ei il quen vegnius repassaus comunablamein dalla cumissiun da gestiun e dalla suprastanza communal als 13 d'avrel 2026. Omisdus organs recamondan al cussegl da vischnaunca d'approbar il quen 2025.

3. Remarcas generalas tiel quen 2025

Atgna finanziaziun

L'atgna finanziaziun ei cun rodund frs. 1.9 milliuns pli bassa ch'ils onns vargai ch'eran influenzai grondamein dallas fetg bunas entradas dalla vendita d'energia. En cumparegliaziun cun il preventiv ei l'atgna finanziaziun biabein frs. 1.15 milliuns pli aulta che prevediu.

Quen da gudogn e sperdita

Il quen da gudogn e sperdita 2025 siara cun cuosts da frs. 18'522'078.- e recavs da frs. 18'802'610.-. Ordlunder resulta ina surpli da recavs da frs. 280'532.-.

Da menziunar ei inagada dapli igl augment dils cuosts en connex cun la tgira d'attempai e per ils susteniments economics ch'ei s'augmentai en cumparegliaziun cun ils davos onns. Ils cuosts per ils spitals e per la tgira ambulonta semuantan perencunter el rom dil preventiv.

Davart dils recavs croda cunzun las entradas da taglias (9100 e 9101) en egl. Surtut las taglias da personas giuridicas e sin gudogn da schischom ein marcant pli aultas ch'igl onn vargau.

Quen d'investiziun

Il quen d'investiziun muossa per igl onn 2025 in maletg nunusitau. Las entradas survargan per inagada las expensas dallas investiziuns. La vischnaunca ha giu egl onn 2025 cuosts d'investiziun da total frs.1'181'776.- e recavs da frs. 1'392'421.-. Tier quels recavs setracta ei da contribuziuns dil cantun e dad autras organisaziun che la vischnaunca ha retschert igl onn 2025 per projects dils onns vargai.

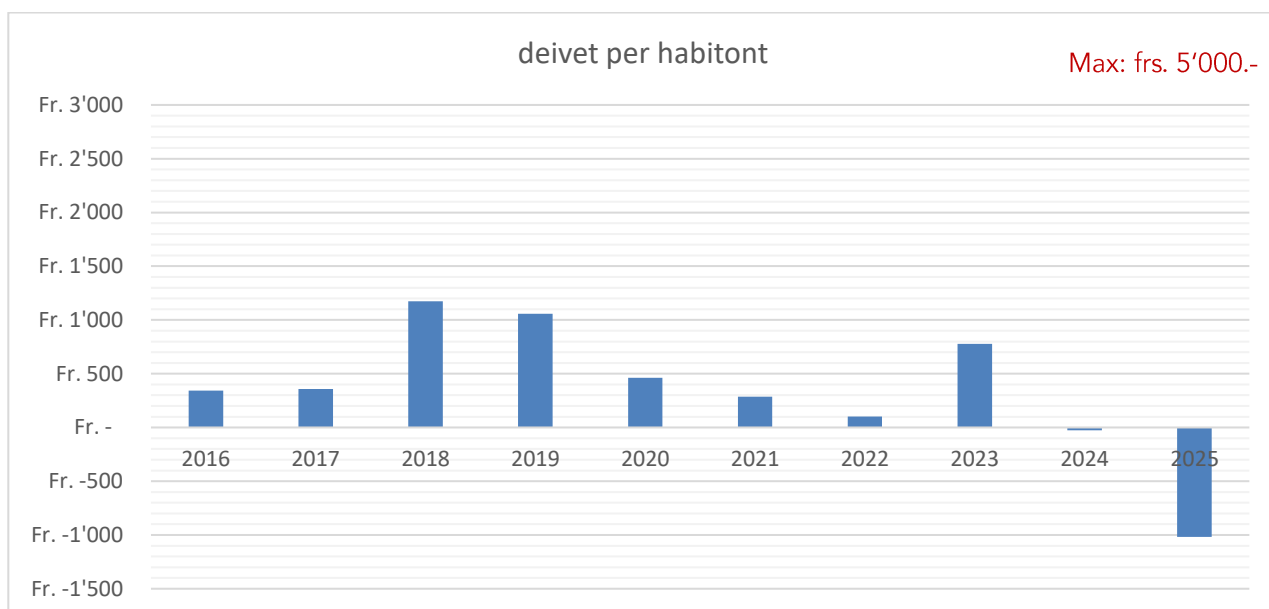
4. Rapport da gestiun

Il rapport da gestiun informescha detagliadamein davart l'activitad dallas autoritads communalas. Il cussegl da vischnaunca retscheiva la versiun provisoria.

Survista dallas cefras indicativas

	<i>Quen 2025</i>	<i>Preventiv 2025</i>	<i>Quen 2024</i>
Atgna finanziaziun	frs. 1'876'606	frs. 349'949	frs. 3'153'650
Deivet net/facultad netta(-) absolutA	frs. -2'143'209	frs. 3'494'920	frs. -55'958
Deivet net/facultad netta(-) per habitont	frs. -1'018	frs. 1'739	frs. -27
Grad d'atgna finanziaziun	buca interpretabel	0.09 %	205.30 %

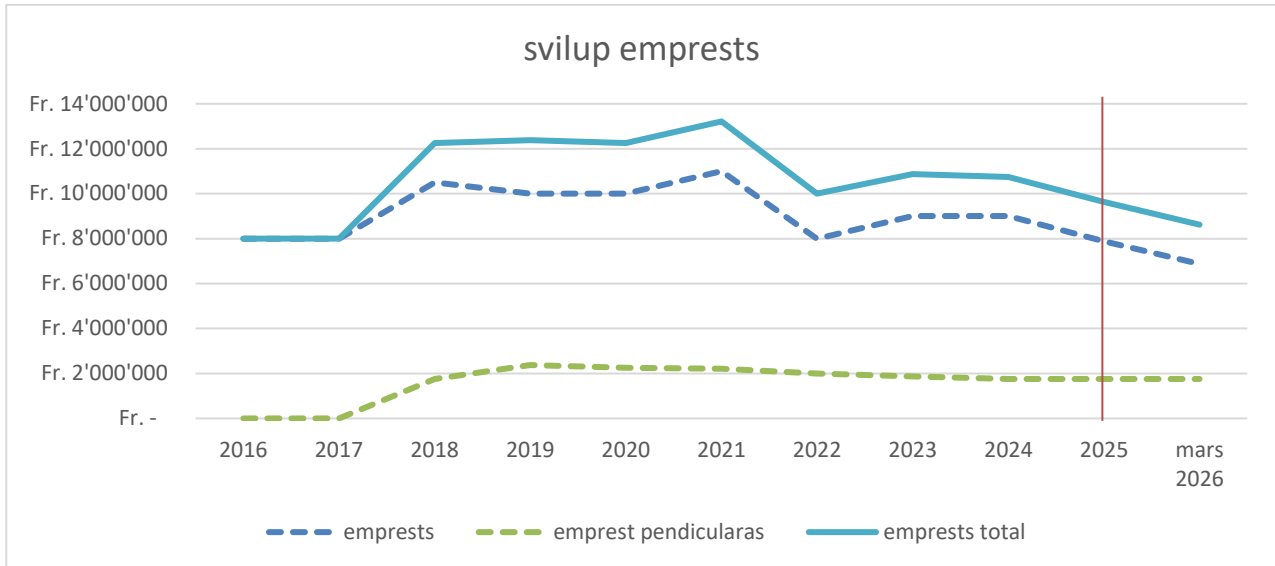
Deivet net per habitont

Emprests

Ils daners d'emprest muntan per la fin 2025 a frs. 9'625'000.-. Quei ei biabein 1 milliun pli pauc ch'igl onn 2024.

Svilup dils emprasts:

5. Midadas enviers il preventiv

El decuors digl onn 2025 han las instanzas communalas concediu suandonts credits che svieschan dil preventiv dil quen da gudogn e sperdita 2025:

cto.	expensas	entradas	intent	gremi	decidiu ils
0210.3100.00	5'000.00		manteniment/remplazzament tecnica, TV's, apparats etc.	sp	16.03.2026
0210.3102.00	10'000.00		midadas ed amplificaziuns vid la nova pagina d'internet	ms	02.05.2025
0210.3102.00	9'500.00		cumpra dalla plattafuorma Crossiety incl. On-Bording	sp	12.05.2025
0210.3110.00	17'000.00		manteniment/remplazzament teppis, mobillas, cazzolas etc.	sp	16.03.2026
0210.3113.00	5'000.00		manteniment/remplazzament tecnica, apparats etc.	sp	16.03.2026
0210.3150.00	15'000.00		manteniment/remplazzament installaziuns etc.	sp	16.03.2026
0220.3110.00	17'000.00		manteniment/remplazzament teppis, mobillas, cazzolas etc.	sp	16.03.2026
0220.3153.00	10'000.00		manteniment/remplazzament tecnica, apparats etc.	sp	16.03.2026
0290.3101.00	5'000.00		manteniment/remplazzament tecnica, TV's, apparats etc.	sp	16.03.2026
1620.3130.01	30'000.00		elaborar e surluvrar l'intervenziun d'auas, lavinas, analisa da prighel, lescha ed organizaziun	sp	03.02.2025
1620.4631.00		20'000.00	incaricas subvenziunadas per elaborar e surluvrar l'intervenziun	sp	03.02.2025

2170.3144.00	65'000.00		mesiras urgentas encunter la concentraziun da radon	sp	30.06.2025
2192.3130.01	22'000.00		analisa per l'integraziun dil scalem superior el gimnasi claustral	sp	04.08.2025
2510.3612.00	61'951.00		contribuziun finanziaria unica al gimnasi claustral	sp	31.03.2025
3290.3101.00	20'000.00		Embellaziun dil vitg: Illuminaziun e decoraziun unviern/advent 2025/2026	sp	20.10.2025
3410.3635.01	2'000.00		susteniment US Schluen Glion per realisar il plaz da ballapei cun pastget artificial	sp	17.02.2025
4210.3635.02	5'200.00		contribuziun annuala Colonna d'agid Cadi	ms	04.03.2025
5790.3636.00	15'000.00		Catastrofa a Blatten; sustegn finanziel per la vischnaunca	sp	30.06.2025
6150.3141.00	10'000.00		sanaziun Via Raveras	sp	04.08.2025
6190.3101.01	4'500.00		Duvrau dapli carburants che previu	ms	20.02.2026
6190.3111.00	29'000.00		replazzament ISUZU	sp	30.06.2025
6190.3112.00	2'500.00		replazzament da resti e dapli gentars che previu	ms	20.02.2026
7790.3614.00	17'000.00		surdada dallas lavurs da schubergiar tualettas publicas a Clean Diamond	sp	14.04.2025
8203.3101.00	1'000.00		pals da castagner e gatter per proteger plantaziuns encunter donns da selvaschinas	ms	20.02.2026
8110.3141.00	9'500.00		replazzament cuvrida dalla punts a Raveras e Crap Alv; stan prigulus	ms	20.02.2026
8400.3134.00.04	12'000.00		lavurs da baghegiar, molocs TCS camping Fontanivas	sp	14.04.2025
	400'151.00	20'000.00	Total credits supplementars e posterius		
		380'151.00	Surpli expensas supplementaras e posteriusas netto		
		71'200.00	Surpli entradas tenor preventiv 2025 excl. credits supplementars e posterius		
		308'951.00	Surpli cuosts tenor preventiv 2025 incl. credits supplementars e posterius		

Legenda:

ms = meinasparta

sp = suprastanza communal

6. Explicaziuns tiel quen da gudogn e sperdita

0110.3102.01 <i>Stampats e publicaziuns</i>	<p>Ils magazins "Detg denter nus" dil 2025 han giu dapli paginas ch'ils onns vargai.</p> <p>Entgins fegls sgulonts per seras d'informaziun eav.</p>
0120.3170.00 <i>Cuosts da viadi e spesas</i>	<p>Ina part dils cuosts per las seras d'informaziun ein vegni scuntradas sut executiva.</p>
0210.3010.00 <i>Pagas administraziun communal</i>	<p>Midada dalla responsabla da finanzas ha caschunau in surpli da cuosts muort indemnisaziun da vacanzas e sururas.</p> <p>Alzament temporar d'in pensum da lavur per 20%.</p>
0210.3153.00 <i>Manteniment e support sistem EED</i>	<p>En connex cun la midada dil server local ha ei dau entgins cuosts supplementars ch'eran buca planisai per il 2025.</p>
0220.3010.00 <i>Pagas infrastruttura e baghegiar</i>	<p>Surtut il pensiunament dil menader infrastruttura e baghegiar ha caschunau in surpli da cuosts muort indemnisaziun da vacanzas e sururas.</p>
2200.3612.00 <i>Contribuziuns a scolars specialas</i>	<p>Il diember da scolar(a)s che basegnan ina scola ni instrucziun speciala ei s'augmentaus.</p>
3410.3632.00 <i>Coordinaziun da sport</i>	<p>Il quen (cuosts per la coordinatura e contribuziun dil cantun) ei ius sur il Center Fontauna, aschia che la vischnaunca ha cudischau mo la differenza. El preventiv ein las entradas e las expensas mussai ora dapersei.</p>
3411.3632.00 <i>Cumpart cuosts CF</i>	<p>L'amortisaziun da frs. 350'000.- dil credit per il project cumplessiv dil Center Fontauna ei aunc buca cumprius el quen dil CF, damai ch'il project ei aunc buca serraus giu sco quintau el preventiv. Aschia vegn era buca sligiau si la prefinanziaziun (3411.4893.00).</p>
4120.3612.00 <i>Contribuziuns casas da tgira</i>	<p>Las casas da tgira ein occupadas cumpleinamein ed ei exista gliestas da spetga. Quei s'effectuescha era sin las contribuziuns che la vischnaunca paga per mintga cussadent oriund da Mustér.</p>
4330.3136.00 <i>Dentista da scola</i>	<p>Entochen igl onn 2024 vegneva la cumpart dils geniturs per il dentist da scola mess a quen sur la vischnaunca. Aschia deva ei expensas ed entradas (cto. 4330.4260.00). Dapi igl onn 2025 vegnan ils quens tarmess directamein sur la dentista da scola, aschia che la vischnaunca ha mo pli da pagar ils cuosts nets per sia cumpart.</p>
5720.3637.00 <i>Susteniments per habitonts en vischnaunca</i>	<p>Il diember da personas che basegnan susteniment ei carschius marcantamein (stat era en connex cun il survetsch social regiun Surselva - 5790.3612.00).</p>
6150.3141.01 <i>Survetsch d'unviern</i>	<p>Muort igl unviern cun plitost pouca neiv ein ils cuosts per il survetsch d'unviern stai moderats.</p>
8400.3134.00 <i>Infrastructura turistica</i>	<p>L'uniun la pendentia ha surdau il capital restont dall'uniun alla vischnaunca. Plinavon ha la vischnaunca retschiert ina summa dil padrinadi per vischnauncas en connex cun la pendentia. Cun quei capital ei vegniu fatg investiziuns en infrastruttura entuorn la nova punt pendentia.</p>

8712.4250.xx <i>Vendita energia</i>	Il prezis d'energia ein stai per igl onn 2025 marcant pli bass che per ils davos onns. Aschia maunca ina gronda part dallas entradas en cumparegliaziun cun igl onn 2024.
91 Taglias	Tier la taglia da persunas giuridicas (9100.4010.00) havein nus giu entradas extraordinarias entras in cass unic. La buna situaziun sin la fiera d'immobilies ei puspei s'effectuada igl onn 2025 en aults recavs dalla taglia sin gudogn da schischom (cto. 9101.4022.00) e dalla taglia sin scumiada da maun (cto. 9101.4023.00).
9610.4451.01 <i>Dividenda Ovra Russein</i>	Muort il bien onn da fatschenta dall' ovra Russein han ins saviu profitar dad ina buna dividenda.
9630.4430.02 <i>Tscheins per dretgs da baghegiar</i>	Il tscheins pil dretg da baghegiar dall'ovra solara Magriel sa vegnir mess a quen tenor contract pér cu la fatschenta Ovra Solara Magriel SA ei registrada el register da commerci e cu quella ha decidiu definitivamein da far l'investiziun, quei che ei per ils 31-12-2025 aunc buca stau il cass.

7. Prefinanziaziuns

Muort il bien resultat dil quen 2025 ha la suprastonza communalada decidiu da far suandonta prefinanziaziun:

3411.3893.01 <i>Deposit en prefinanziaziun patinera CF</i>	<i>Per la restauraziun necessaria dalla patinera dil Center Fontauna fa la suprastonza communalada la proposta da far ina remessa da frs. 1'000'000.</i>
---	--

En cass ch'il cussegl da vischnaunca ni la populaziun refusescha la damonda da credit per la sanaziun dalla patinera, sa la remessa vegnir cudischada per in'auter intent. Quei cun il consentiment dil cussegl da vischnaunca.

8. Indicaziuns tiel quen d'investiziun

Las investiziuns bruttas dad 1.18 milliuns schaijan ca. 4 milliuns francs sut il preventiv. Differentas investiziuns vid vias e canalisaziun han buca saviu vegnir realisadas e per il project sanaziun dalla serenera ei vegniu fatg sulettamein lavurs da planisaziun. Plinavon han ins aunc buca saviu entscheiver cun l'avertura Val Segnas ed Uaul Run.

Propostas

En concordanza cun la cumissiun da gestiun

propone

la suprastonza communal a cussegl da vischnaunca:

1. d'approbar il rapport da gestiun ed il quen 2025;
2. da far in deposit da frs. 1'000'000.- ella prefinanziaziun per la restauraziun dalla patinera dil Center Fontauna.
3. da suttametter il quen 2025 al referendum facultativ conform agl art. 21, lit. a dalla constituziun communal.

Suprastonza communal Disentis/Mustér

Il president:

Il meinafatschenta:

René Epp

Roland Cajacob

Disentis/Mustér, ils 14 d'avrel 2026